

1

Sarah McConnells echtgenoot was al drie maanden dood toen ze hem in de supermarkt zag. Hij stond aan het einde van het winkelpad met seizoensartikelen een uitstalling van plastic pompoenen te bekijken, toen hij één kort moment zijn hoofd ophief en haar in de ogen keek. Zijn gezicht was niet veranderd en er lag zo'n vreemde mengeling van verlangen en besluiteloosheid in, dat haar eerste impuls was om naar hem toe te rennen en weg te kruipen in dat onvergetelijke groenflanellen overhemd. Maar ze werd bevangen door een ijsskoude golf van nervositeit en hartkloppingen. Ze stond als aan de grond genageld en kon geen geluid uitbrengen. In de paar seconden die ze nodig had om haar ademhaling weer onder controle te krijgen, was hij om de hoek van het winkelpad verdwenen.

Ze hoorde iemand kortademig gillen: 'David! Wacht!' en realiseerde zich dat het haar eigen stem was. Toen liet ze haar winkelwagentje in de steek en holde zo hard ze kon achter hem aan, terwijl haar tasje tegen haar dijbeen sloeg.

Ze bereikte het einde van het pad en sloeg links af, maar zag niets dan een muur van schappen met melk en eieren en hier en daar de vragende gezichten van gealarmeerde vreemden. Snel begon ze alle winkelpaden systematisch af te zoeken en vond niets, niets, en nog eens niets. Ze spurte naar de voorkant van de winkel en zocht in de omgekeerde richting, speurde de winkelpaden links van haar af en de rijen voor de

kassa's rechts. Nog nooit hadden de schappen met tissues, ingeblikt fruit en pakken ontbijtgranen zo kakelbont geleden. De vrolijke logo's vormden een chaotische mix met haar gedachteflarden.

Terwijl ze naar buiten stormde, het parkeerterrein op, schreeuwde ze opnieuw Davids naam. Er stonden een paar mensen hun auto open te maken en hun kofferbak in te laden. Maar er was nergens een donkerharige man van midden veertig in spijkerbroek en groenflanellen overhemd te bekennen.

Toen ze de supermarkt weer in ging, kwam de bedrijfsleider zijn verhoogde glazen kantoortje uit. Hij glimlachte neutraal; dit was voor hem een bekend verschijnsel. Het ging hier duidelijk om een paniekerige moeder die haar kind in de winkel uit het oog was verloren. Samen met een groepje vrijwillige speurders zou hij die verdwaalde peuter uiteindelijk terugvinden, starend naar de waterbak met kreeften of verstopt achter een heliumvat.

'Bent u iemand kwijtgeraakt?'

De woorden bleven in Sarahs hoofd hangen. 'Ja.' Ze was iemand kwijtgeraakt.

'Hoe ziet hij eruit?'

Haar donkere ogen bleven de winkel afzoeken. Ze had het vage idee dat ze, als ze dicht bij de uitgang bleef, David nog zou kunnen tegenhouden.

'Hij droeg zijn honkbalpet van de Yankees.'

'Hoe heet hij?'

'David.'

'Hoe oud is hij?'

'Drieënveertig.'

De glimlach van de bedrijfsleider verflauwde. 'Drieënveertig?' Sarah bleef staan om de man op te nemen. Ze zag zijn degelelijke zwarte stropdas, zijn rood-wit-blauwe naamplaatje en zijn oprakende geduld.

'Hij is mijn man.'

Het was bijna grappig hoe snel de vriendelijkheid van het

gezicht van de man verdween. In zijn ogen was ze niet langer een vertederende, jonge moeder die even hulp nodig had van een sterke man. Ze was gewoon een van de vele luidruchtige gekken: een vrouw van rond de veertig met een verwilderde uitdrukking en bruin haar dat aan alle kanten ontsnapte uit de zilverkleurige clipjes.

‘Wilt u soms dat ik zijn naam omroep?’ Hij klonk eerder smalend dan behulpzaam. In gedachten zat de bedrijfsleider alweer achter zijn computerscherm.

Sarah probeerde zichzelf wachtend bij de klantenservicebalie voor te stellen terwijl een wildvreemde man de naam van haar overleden echtgenoot omriep. Geleidelijk begon haar hysterie minder te worden. Waarom was ze hiernaartoe gekomen? Wat wilde ze hier?

‘Nee hoor, laat maar.’ Haar enige gedachte was nu om zo snel mogelijk de veilige haven van haar huis te bereiken.

Toen ze de parkeerplaats weer opliep, zag ze ineens hoe vaal de lucht was geworden. Twee weken geleden waren de esdoornbladeren nog helderrood van kleur. Nu dwarrelden ze verschrompeld omlaag, zo grijs als as. Ze stak de straat over, terwijl de wind door de mazen van haar trui sneed.

Eenmaal in haar oude Volvo sloot ze de deur, deed haar veiligheidsgordel om en stak de sleutel in het contact. Toen leunde ze achterover, deed haar ogen dicht en zachtjes, heel zachtjes, begon ze te huilen.

2

'Ik heb David vandaag gezien.'

Sarah zat bij haar buurvrouw in de keuken en streek met haar vinger langs de rand van een lege koffiemok. Margaret Blake, een lange Engelse vrouw met kort grijs haar, boog zich over het aanrecht terwijl ze een zilveren thee-ei in een blauwe theepot liet zakken. Sarah vroeg zich af of haar mededeling een schokje van Margarets schouders teweeg zou brengen. Of dat ze even haar hoofd om zou draaien. Maar ze kon niet de minste aarzeling ontdekken in de bewegingen van haar vriendin, die haar handen uitstak naar de gewatteerde theemuts.

Sinds Margarets jongste dochter drie jaar geleden was gaan studeren en op kamers woonde, was de vrijdagmiddagthee een ritueel geworden voor de twee vrouwen. Dat was de gelegenheid om te kletsen over tuinieren en politiek; om falende presidenten en stuntelige ministers af te kraken.

En het was tijd om te rouwen, want Margaret was ook weduwe. Vijf jaar geleden had ze haar man dood in de achtertuin aangetroffen, naast een stapel snoeitakken van de wilde appelboom. Diezelfde boom had inmiddels alweer vijf lentes vrucht gedragen en was vijf keer weer afgestorven; als een levend gedenkteken. Het was al jaren bekend geweest dat Ethan Blake een zwak hart had. Sarah had zich dan ook vaak afgevraagd wat de man destijds bezielde om zo plotseling te gaan snoeien. Had hij aangevoeld dat er iets moest worden afgesneden,

die dag? Een oude tak, die nodig verwijderd moest worden?

Tot dat moment waren zijn klussen in de tuin beperkt gebleven tot af en toe een middag achter de grasmaaier. Ze zag hem nog voor zich, met zijn metalen bril die langs zijn bezwete neus omlaag gleed, terwijl hij de maaimachine heen en weer bewoog rond de borders van sering en forsythia's.

Vanaf haar plaats aan de keukentafel had ze een rechtstreeks uitzicht op de woonkamer, waar Margaret een privéaltaartje had ingericht op de schoorsteenmantel. Aan de linker- en rechterkant stonden foto's van haar twee dochters van eenentwintig en vierentwintig; opgewekte getuigenissen van jeugd en gezondheid. Tussen die twee stond een in ebbenhout ingelijste foto van strepen zonlicht die tussen de takken van een wilde appelboom door vielen.

Sarah was een van de weinigen die de betekenis van de foto kenden. Ze wist hoe Margaret, thuisgekomen op die lentemiddag, haar man had gevonden. Hij lag zo vredig uitgestrekt op zijn rug, met zijn levenloze open ogen op de stralende zon gericht, dat ze besloot om naast hem te gaan liggen. Ze had omhooggekeken tussen de takken van de wilde appelboom door. Wat had hij gezien in zijn laatste ogenblikken? Daar, met de twijgen prikkend in haar schouderbladen en met Ethans hand tegen de hare, werd Margaret intens getroffen door de heldere fragmenten blauwe lucht, schitterend als gebroken glas door roze bloemblaadjes en zwarte takken. Ze was naar binnen gegaan om 112 te bellen en teruggekomen met haar camera. Het resultaat stond op de schoorsteenmantel in de woonkamer: een fotodrieluik als monument voor het begin en het einde van het leven.

Het zou wel Brits zijn, dacht Sarah, zo'n praktische houding in de aanwezigheid van de dood. Margaret Blake was er de vrouw niet naar om geschokt te zijn als er een dode man opdook in een supermarkt.

'Waar heb je hem gezien?' Margaret draaide zich om en zette de theepot op tafel.

‘Bij de Food Lion.’

‘Ik dacht dat je altijd boodschappen deed bij Safeway.’

Sarah glimlachte. Typisch Margaret, om morbide zaken terug te brengen tot het alledaagse.

‘Ik moest een paar dingen doen aan de andere kant van de stad.’

Goddank was het niet gebeurd bij Safeway. Er woonden achtduizend mensen in Jackson in de staat Virginia. En iedere keer wanneer ze boodschappen deed bij de plaatselijke supermarkt kwam ze haar collega’s tegen van de vakgroep Engels, of Davids vroegere patiënten. Zelfs de vakkenvullers hadden bekende gezichten: het tienermeisje met het syndroom van Down en de man met het zwarte oorringetje. Sarah zou ze wekenlang hebben gemeden als ze getuige waren geweest van dit... nou ja, dit ‘persoonlijke voorval’ van haar.

Margaret ging zitten en schonk twee mokken earl grey in. Ze zette de theepot op een gevouwen linnen servet en reikte Sarah een klein blauw kannetje room aan, versierd met taferelen uit de kathedraal van Canterbury. Vrienden brachten altijd dit soort souvenirs mee voor Margaret van hun Europese vakanties, alsof een atheïst uit Manchester nostalgisch zou worden van middeleeuwse plaatjes van aartsbisschop Thomas Becket.

‘Ik zag Ethan overal, vlak na zijn overlijden.’ Margaret vouwde beide handen rond haar themok. ‘In een mensenmenigte, in het verkeer. Dan zag ik hem in een passerende auto zitten en reed ik als een gek om hem in te halen. Maar steeds bleek dat hij het niet was.’

Sarah knikte. De eerste weken na het verlies van David had ze ook vaak dat soort valse waarnemingen gehad. Iedere keer als ze een man tegenkwam met dezelfde lichaamsbouw en haarkleur als hij voelde ze een korte steek van herkenning, steevast afgekapt door wat weer het gezicht van een onbekende bleek te zijn.

‘Maar dit was anders. Deze keer herkende ik zijn overhemd en zijn Yankeepet. En hij keek me recht aan.’

‘En wat gebeurde er toen?’

‘Opeens was hij weg.’

‘O.’

Margaret zette haar mok neer, richtte haar aandacht op de suikerpot en brak de harde klonten met het uiteinde van haar lepel. Bij iedere zilverachtige tik voelde Sarah hoe haar kaken zich spanden. Wat moest ze zeggen om een knikje van erkenning te krijgen? De enige woorden die bij haar opkwamen, waren hetzelfde voorspelbare refrein dat ze nu al drie maanden herhaalde.

‘Ze hebben zijn lichaam nog steeds niet gevonden.’

En op dat moment staakte Margaret haar getik, precies lang genoeg om Sarah in de ogen te kijken. ‘Maar ze zullen hem vinden.’

In de dertien jaar dat ze in Jackson woonde, had Sarah tientallen plotselinge overstromingen meegemaakt zoals de laatste, die David had meegesleurd. Soms kwam het water midden in een droge tijd, wanneer de bodem te uitgedroogd was om een plotselinge hevige regenbui te absorberen. Andere keren vormden de plensbuien het sluitstuk van wekenlange gestage regenval, waardoor de normaal zo kalme beekjes en rivieren in krachtige, schuimende modderstromen veranderden. Onder de plaatselijke bewoners deden verhalen de ronde over complete bergdorpen die in de nachtelijke overstromingen ten onder waren gegaan. Over het water dat voorbij de bovenste treeplank van dubbelbrede trailers kroop en langs de bedden sijpelde waar gezinnen lagen te slapen. Maar Sarah zelf wist alleen van een paar afzonderlijke sterfgevallen. Een dronken student die in een autobinnenband de golven van Possum Creek wilde berijden en een vrouw in een Honda Civic die over een overstroomde brug probeerde te komen. Ze werd meegesleurd door de rivier terwijl ze uit haar autoraampje klom.

David's overstroming, zoals ze de ramp was gaan noemen,

had nog twee slachtoffers geëist. Twee zusjes, die dicht tegen elkaar aan onder een paraplu bij de rand van de beek in hun achtertuin stonden te kijken naar het kolkende, dansende water. Tot precies op die plek de modderige oever instortte door de kracht van de stroming. Hun moeder zag het allemaal gebeuren vanaf de veranda van hun boerderij. Ze stond door de stromende regen heen te schreeuwen dat haar dochters naar binnen moesten komen, op het moment dat de beek zijn gapende muil opende.

Sarah rilde iedere keer wanneer ze het zich voorstelde. Het verlies van die vrouw was zoveel groter dan het hare. Ze had zelf geen kinderen en kon zich amper de verschrikking indenken van het zien van die paraplu die over het water danste. Het lichaam van een van de meisjes was een paar dagen na de overstroming geborgen. De ander was pas kortgeleden gevonden, in een wirwar van takken en bladeren aan de oever van de Shannon, waarin alle rivieren en riviertjes in dit gebied uitmondde. De begrafenis had net vorige week plaatsgevonden.

En misschien was dat het probleem. Misschien was ze door de begrafenis van dat kind weer van streek geraakt, en kwamen daar al deze herinneringen en levensechte droombeelden vandaan. 's Nachts lag ze dikwijls in haar eentje wakker en stelde zich Davids lichaam voor, uitgestrekt op een rivieroever onder een groepje bomen, terwijl het water rond zijn voeten kabbelde. Andere keren zag ze hem voortdrijven op de stroming, langs akkers en rotsen, weilanden en boerderijen, weg de vallei in, wel honderd kilometer ver. In haar fantasie verteerde zijn lichaam nooit; hij was de mooiste verdronken man ter wereld. Het water droeg hem langs de landerijen in de Shenandoah-vallei, waar vredige herten hem nakeken met glanzende, bruine ogen.

Haar gedachten werden steeds meer naar de rivier getrokken. Elke keer wanneer ze over de betonnen brug reed die de grens van het stadje Jackson markeerde, zag ze de rimpelingen en draaikolkjes beneden zich en probeerde ze de diepte van

het water te peilen. De laatste tijd scheen de traag stromende rivier overeen te stemmen met het hypnotiserende ritme van haar middagen; lange, stille uren die ze liggend op de bank in haar woonkamer doorbracht. Dan waren haar gedachten diep in het verleden verzonken. Ze was altijd het type geweest dat mijlenver weg kon dromen terwijl een leraar eentonig stond door te zeuren over trigonometrie of trilobieten. Als kind had ze al geleerd dat haar fantasie veel voorhad op de realiteit, en dat boeken de poort vormden naar spannende dagdromen. Daarom was ze docente Engels geworden, vanwege haar liefde voor al die andersoortige werelden van poëzie en romans.

Maar tegenwoordig school er een gevaar in haar dagelijkse onderdompeling in de droomwereld, omdat ze steeds minder reden had om weer boven te komen. De echte wereld werd bij ieder nieuw sterfgeval minder aantrekkelijk. Tien jaar geleden had ze haar ouders verloren; haar moeder aan kanker, haar vader aan alcoholvergiftiging. En drie maanden geleden David, opgeslokt door de rivier tijdens een kajakweekend. Nu bleef alleen Margaret nog over om haar naar boven te halen. Margaret, die in de realiteit was geworteld als een stoere eik.

Precies op dat moment riep het Manchester accent van haar vriendin Sarah weer terug naar haar troebele kop thee. Margaret zat te klagen over het hoofd van de basisschool waar zij aan groep vijf les gaf: 'Dat mens dramt maar door over die ellendige schoolonderzoeken alsof Mozes ze persoonlijk van de berg heeft meegebracht. En nu wil de staat ook nog dat we OP GOD VERTROUWEN WIJ aan de muur hangen. Alsof dát de toetsuitslagen zal verbeteren.'

Sarah probeerde erop in te haken. Ze was dol op een stevige tirade in welbespraakt gezelschap. Maar ook al deed ze haar best, ze kon het niet opbrengen. Het bleef van haar kant bij instemmend gemompel en schouderophalen, totdat Margaret zuchtend haar mok neerzette.

'Slaap je al wat beter?'

'Niet echt. Ik droom nog steeds veel over David. Soms lig ik

samen met hem onder water, en kijken we vanaf de bodem omhoog. En de laatste tijd ben ik gaan slaapwandelen. Gisteren werd ik wakker en waren alle spullen van mijn toilettafel verdwenen. De hele dag door vond ik haarborstels, sieraden en parfumflesjes door het huis verspreid.'

Margaret knikte. 'Slik je die pillen nog?'

O ja, de slaappillen. De blauwe Lunesta waar het farmaceutische bedrijf zoveel reclame voor maakte. Spookachtig als een nachtmot flitste het pilletje over het televisiescherm en waarde rond bij hoofdkussens en slaapkamerramen als een lichtgevende engel van Morpheus.

Meneer Foster, die verderop in de straat woonde, had ze haar twee dagen na de overstroming gegeven. Aan het einde van zijn condoleancebezoek had hij een medicijnflesje in haar hand gedrukt met de woorden: 'Deze helpen misschien.' Alsof een kunstmatige vergetelheid op de een of andere manier de dingen recht kon zetten. Zoals in sprookjes, waar vergiftigde vrouwen wakker worden uit hun bedwelming en erachter komen dat al hun vijanden dood zijn.

'Jij bent de vijand,' had ze tegen meneer Foster met zijn dubbele onderkin willen zeggen. Jij met je cadeautjes waar ik niet op zit te wachten, je zelfgenoegzame medeleven en je walge-lijk vette lichaam. Maar in plaats daarvan had ze glimlachend dank u wel gezegd, terwijl ze de deur achter hem dichtdeed.

David had haar ook een keer medicijnen willen geven, een jaar geleden toen ze een depressieve periode had. Hij was thuisgekomen met een doosje prozac 'voor het geval dat je het wilt proberen'. Maar hoewel ze het groene kleurtje van de pillen best mooi vond, met LILLY op iedere capsule gedrukt alsof ze van een vriendin kwamen, weigerde ze het spul te slikken. Ze vertrouwde het niet als mannen probeerden vrouwen te verdoven. Mannen die de wereld de aanblik van dat akelige vrouwenleed wilden besparen. Maar als zij klagende vrouwen, vrouwentranen en vrouwen met groeiende en slinkende donkere wallen onder hun ogen niet konden verdragen, was

dat hun probleem. Ze wist heel goed hoe ze eruitzag en klonk wanneer ze een slechte dag had. Jammer dan als zij dat niet zo leuk vonden. Het leven was niet altijd rozengeur en maneschijn, zoals een vrolijke niets-aan-de-hand tv-reclame met vlotte kapsels, hagelwitte tanden en het avondeten dat stond te dampen op tafel. Het leven was soms een verbitterde heks die schijnbaar voor eeuwig bij je bed bleef plakken.

Dus nu stonden de pillen naast elkaar in haar medicijnkastje: prozac en Lunesta, als een soort wagneriaans duo. *De ene pil maakt je groter, de andere maakt je klein.*

‘Nee, ik slik ze niet,’ antwoordde Sarah. En ze vervolgde met een wrang glimlachje: ‘Geef mij maar een borrel.’

Margaret blies rimpels in haar thee. ‘Je zou naar mijn groepje moeten komen, deze week.’

‘Welk groepje? De quakers?’

‘Nee.’ Margaret lachte. ‘Bij de Vrienden kom ik zelden. Het is nu alweer maanden geleden. Maar mijn rouwverwerking-groep komt aanstaande zondag bij mij thuis. Ik denk dat je een paar van die vrouwen heel aardig zult vinden.’

‘Ik dacht dat je daar al jaren geleden mee gestopt was.’

‘Niet helemaal. We spreken nog steeds een paar keer per jaar af, gewoon voor de gezelligheid. Sommigen van de oudere vrouwen zijn echt grappig.’

Geweldig. Een weduwegroepje met humor.

Maar Margaret beloofde dat ze scones zou maken en citroencake en chocoladetaart, en Sarah moest denken aan de blikjes maïs in roomsaus in haar eigen halflege keukenkast. Daardoor aarzelde ze net lang genoeg om te zeggen, ja, aanstaande zondag, ze zou erover nadenken.